

Indholdsfortegnelse

Forord	5
<i>Del I Baggrund</i>	15
Kapitel 1 Indledning	17
1.1. Afgrænsningen	17
1.2. Den internationale forskningslitteratur	21
1.2.1. Skattesnyderiets omfang på et givet tidspunkt	23
1.2.1.1. Den enkelte borgers skattesnyd: Opbygning af en teori ..	23
1.2.1.2. Den enkelte borgers skattesnyd: Teoriens udbygning i et samspil med empirien	25
1.2.1.3. Det samlede skattesnyd i samfundet	34
1.2.2. Den lange udvikling i skattesnyderiets omfang	37
1.3. Skitse af bogens forsøg	39
Kapitel 2 Skattelovgivning, skatteforvaltning og underdeklaration	42
2.1. Kontinuitet i lovens hovedprincipper	42
2.2. To praktiske ændringer	43
2.3. En gradvis principiel ændring – fra lokal til mere centraliseret ligning	46
2.4. Lovgivers interesse for at sætte tal på fænomenet	62
2.5. Professorudvalgets analyser og formueopgørelsen i 1945 .	63
2.5.1. Forarbejdet	63
2.5.2. Forventningerne til underdeklarationen	65
2.5.3. Indgrebs instrumenter	66
2.5.4. Resultaterne af indgrebet: Omfanget	68
2.5.5. Resultaterne af indgrebet: Personkredsen	73
2.6. Delsammenfatning	79
<i>Del II Underdeklarationen under den moderne personlige indkomstskat: Samtidens iagttagelser og nye beregninger</i>	81
Kapitel 3 Et overblik – og en vurdering af 1903-lovens forløbere	83
3.1. Foreløbige iagttagelser om hele perioden	83
3.2. Samtidige danske vurderinger fra tiden lige før indkomstskatten af 1903	89
3.2.1. Den særlige 1870-skat	90

3.2.2.	Den københavnske indkomstskat	96
3.2.3.	Overblik	107
3.3.	Sidelys fra debatten i Nationaløkonomisk Tidsskrift	109
3.3.1.	Scharling om københavnernes skattesnyd 1879	110
3.3.2.	Nyberegning med udgangspunkt bl.a. i Scharling	112
3.3.3.	Andre iagttagelser	118
3.4.	Delsammenfatning	120
Kapitel 4	Underdeklarationen i perioden 1903-19	122
4.1.	Typer af underdeklaration 1903-19	123
4.1.1.	Den officielle statistik	123
4.1.2.	Andre samtidige iagttagelser	130
4.1.3.	Overblik med hensyn til typer af underdeklaration	135
4.2.	Omfanget af underdeklarationen 1903-19	136
4.2.1.	Warming om 1908	136
4.2.2.	Olsen, Sonne og Foss om 1911	141
4.2.3.	Immanuel Bang om 1916	146
4.2.4.	Overblik med hensyn til omfanget	148
4.3.	Delsammenfatning	149
Kapitel 5	Underdeklarationen i 1920'erne	152
5.1.	Iagttagelser omkring underdeklarationen	152
5.1.1.	Den officielle statistik	152
5.1.2.	Andre sagkyndiges iagttagelser	154
5.2.	Omfanget af underdeklarationen i 1920'erne	159
5.2.1.	K.J. Kristensen	159
5.2.2.	Jørgen Pedersen	164
5.2.3.	Thorkil Kristensen	167
5.2.4.	H.C. Jørgensen	173
5.3.	Delsammenfatning	181
Kapitel 6	Underdeklarationen efter 1930 – og en status for hele perioden siden slutningen af 1800-tallet	185
6.1.	Iagttagelser omkring underdeklarationen: Den officielle statistik	186
6.2.	Andre sagkyndiges iagttagelser	189
6.3.	De principielle muligheder i perioder dækket af et nationalregnskab	198
6.4.	De praktiske muligheder i perioder dækket af et nationalregnskab: Beregningerne for 1963-76 i Det økonomiske Råds Sekretariat og i Danmarks Statistik ...	203

6.5.	De praktiske muligheder: Nye tal for tiårene forud	209
6.5.1.	Fra indkomstsiden	209
6.5.2.	Fra produktionssiden	211
6.5.2.a	Perioden 1953-76	211
6.5.2.b	Perioden 1938-52	214
6.5.2.c	Hele perioden 1938-76	215
6.6.	Udviklingen på meget langt sigt	218
6.6.1.	Perioden fra 1976 til i dag	218
6.6.2.	Perioden 1921-1937	218
6.6.3.	Perioden før 1921	222
6.7.	Det samlede billede: Udviklingen i underdeklarationen i Danmark siden slutningen af 1800-tallet	222
<i>Del III</i>	<i>Den afslørede underdeklaration ved skattevæsenets kontrol i udvalgte år i større dansk provinsby</i>	<i>227</i>
Kapitel 7	Den afslørede underdeklaration i Århus: De publicerede oplysninger	229
7.1.	Århus Kommune som stikprøve	230
7.2.	Det publicerede materiale om ligningsarbejdet i Århus	234
7.3.	Samspillet mellem den afdækkede og den samlede underdeklaration	235
7.4.	Udviklingen i instrumenterne	237
7.5.	Beretningernes oplysninger 1970-85 om den afslørede underdeklaration	246
7.6.	Den afdækkede underdeklaration ved slutningen af den relevante periode	250
Kapitel 8	Den afslørede underdeklaration i Århus. Arkivernes oplysninger	253
8.1.	Vejlby-Risskov-arkivet	253
8.2.	Udvælgelsen af stikprøver fra arkivet	254
8.3.	Udtrækket og kodearbejdet	260
8.4.	Resultaterne	267
8.5.	Delsammenfatning til kapitel 7 og 8	278
<i>Del IV</i>	<i>Målinger specielt af den sorte økonomis del af underdeklarationen</i>	<i>281</i>
Kapitel 9	Sorte aktiviteter i 1980'erne	283
9.1.	Målingsproblemerne	283
9.1.1.	Vanskeligheder med de økonomiske begreber	284
9.1.2.	Begrebsapparat og juraen	287
9.2.	Målemetoderne	291

9.3.	Resultater fra 1980'ernes interviewundersøgelser	293
9.4.	Delsammenfatning	301
Kapitel 10 Sorte aktiviteter efter Den 2. Verdenskrig: Arkiverede interviewundersøgelser 303		
10.1.	Interviewundersøgelser omkring skat opbevaret i Dansk Data Arkiv	304
10.2.	Baggrunden: Befolkningen og skattelovene	307
10.3.	Baggrunden: Befolkningen og princippet om skatteretfærdighed	312
10.4.	Baggrunden: Befolkningen og skattemyndighederne	315
10.5.	Arkiverede interviewundersøgelser i DDA omkring skattemoral	318
10.6.	Arkiverne om selve skattesnyderiet	324
10.7.	Parallele materialer uden for DDA's samlinger	325
10.8.	Delsammenfatning	330
Kapitel 11 En retrospektiv spørgeskemaundersøgelse om sorte aktiviteter efter Den. 2. Verdenskrig: Metoden 332		
11.1.	Bernt Schiller om brug af interviews i historisk forskning	332
11.2.	Erfaringer i dansk historieforskning siden Schiller	334
11.3.	Samfundsvidenskaberne og den retrospektive spørgeteknik	336
11.4.	Danske erfaringer fra andre fagområder	338
11.5.	De samlede krav til den anvendte metode	339
11.6.	Nærmere om den anvendte retrospektive metode	340
11.7.	Skemaet, stikprøven, bortfaldet og datarevisionen	346
Kapitel 12 En retrospektiv spørgeskemaundersøgelse om sorte aktiviteter efter Den 2. Verdenskrig: Resultaterne 355		
12.1.	Response set og soliditet i datasættet	355
12.2.	Resultaterne for 1980 og 1988	360
12.3.	Det samlede billede	363
12.3.a.	Alder og generation	363
12.3.b.	Aldersstrukturen ved andre lovovertrædelser	369
12.3.c.	Stilling og køn	371
12.4.	Opregning til hele befolkningen	371
12.5.	Delsammenfatning omkring den retrospektive analyse	377

<i>Del V</i>	<i>Sammenfatning</i>	383
	V.1. <i>Sammenfatning</i>	385
	Del I <i>Baggrund</i>	385
	Del II <i>Underdeklarationen under den moderne personlige indkomstskat: Samtidens iagttagelser og nye beregninger</i> .	389
	Del III <i>Den afslørede underdeklaration ved skattevæsenets kontrol i udvalgte år i større dansk provinsby</i>	398
	Del IV <i>Målinger af specielt den sorte økonomis del af underdeklarationen</i>	404
	V.2. <i>Konklusion</i>	409
	<i>Noter</i>	413
	<i>Bilagstabeller</i>	485
	<i>Figuroversigt</i>	568
	<i>Tabeloversigt</i>	572
	<i>Kilder</i>	574
	<i>Personindeks</i>	595
	<i>Summary</i>	602
	<i>Zusammenfassung</i>	629